

ÅRSRAPPORT 2018

RIKSKONFERENS MED FOKUS PÅ OSÄKERHET

SIDORNA 12-13

STUDIERESA TILL MELLANÖSTERN

SIDORNA 10-11

SATSNING PÅ FOLK OCH FÖRSVAR-PODDEN

SIDA 20

INNEHÅLL

INLEDNING.....SIDA 3
GENERALSEKRETERAREN HAR ORDET

**EN FIKTIV VÄRLD MED
VERKLIGHETENS
UTMANINGAR**.....S 4-5
MINISTER FÖR EN DAG

**FÖRSVAR OCH SÄKER-
HETSAKADEMIN 2018**...S 6-7

**SVERIGES ROLL I FN
- ETT ÅR SENARE**.....S 8
SEMINARIUM

**OM KRISEN ELLER
KRIGET KOMMER**.....S 9
SEMINARIUM

**JORDANIEN, ISRAEL
OCH PALESTINA**.....S 10-11
STUDIERESA

**STORT FOKUS PÅ ÖKAD
OSÄKERHET**.....S 12-13
RIKSKONFERENSEN

**RUNDABORDSSAMTAL
- FÖR DJUPARE INSIKT
I FÖRSVAR OCH
SÄKERHETSPOLITIK**.....S 14-15
EXKLUSIVA SAMTAL

**RAPPORTERING OM
KRIS OCH KRIG**.....S 16-17
UTBILDNING

VALÅR I VISBY.....S 18-19
ALMEDALEN

**SOMMAREN NÄR
SVERIGE BRANN**.....S 20
FOLK OCH FÖRSVAR-PODDEN

**SAMTAL MED DAN
ELIASSON**.....S 21
#UNGSÅK

**SÅ KONTAKTAR DU
KANSLIET**.....S 22
FOLK OCH FÖRSVARSPERSONAL

**VERKSAMHETSÅRET
I SIFFROR**.....S 23
DET GJORDE VI 2018

VÅRA MEDLEMMAR.....S 23
96 ORGANISATIONER

INLEDNING FOLK OCH FÖRSVAR 2018

MAUD HOLMA VON HEIJNE,
GENERALSEKRETERARE

I maj 2018 skickades broschyren "Om krisen eller kriget kommer" ut till 4,7 miljoner svenska hushåll. Några veckor senare, i juni och juli, är brandrisken i skog och mark exceptionellt hög i stora delar av Sverige. Snart är bränderna på några håll så omfattande att "varken människa eller maskin kan släcka dem". Budskapet i den lilla skriften som nyss skickades ut kunde inte ha blivit tydligare än under de eldfångda veckor där hundratals människor fick lämna sina hem under mer eller mindre dramatiska former: förberedd klarar du dig bättre. Förr eller senare kommer det oväntade att inträffa.

Vår säkerhet skapar vi tillsammans. Människor, myndigheter, företag, ideella organisationer och tillsammans med andra länder. Det blev tydligt inte minst under sommarens bränder när hundratals frivilliga avbröt sina semestrar för att bidra till släckningsarbetet, företag skänkte allt från mat till fordon. Bilderna på lantbrukare som med sina traktorer och spridare begjuter brandgator och begränsningslinjer med vatten är redan en klassisk bild

av hur samhället kom att samla sina krafter mot den hotande branden. Lika mycket som de ydeuropeiska brandsläckningsplanen som sedan deras första framträdande i Västmanland 2014 blivit en efterlängtat syn för många svenska brandbekämpare.

2018 var det också valår. Inför de allmänna valen i september arbetade flera myndigheter tillsammans för att skydda det demokratiska samhällets höjdpunkt från otillbörlig påverkan. Detta uppmärksammade vi och frågan om informationspåverkan och cybersäkerhet har diskuterats flitigt och på flera sätt i vår verksamhet under året.

Det är också tydligt att det moderna samhället är sårbart och de senaste årens förändring och försämring av det säkerhetspolitiska läget får allt fler konkreta konsekvenser. Inom det militära försvaret ökar antalet värnpliktiga, resurserna till totalförsvaret likaså och flera stora statliga utredningar pågår på området. Dessutom diskuteras hotbilden mot Sverige och hur den ska bemötas och

hanteras på högsta politiska nivå, inte minst under Rikskonferensen 2018. Ett annat tecken på att frågorna är allt mer aktuella är att Folk och Försvar även 2018 fick flera nya medlemsorganisationer.

Mot bakgrund av 2018 års lokala och globala händelser är det lätt att konstatera att samhällets sårbarheter ökar liksom hoten. Men det är då glädjande att se att när det behövs är viljan stor att hjälpas åt och ställa upp för varandra, som under skogsbränder och strömavbrott. För Folk och Försvar handlar om just detta, att olika intressen som företräder olika ståndpunkter kan enas om att vår säkerhet är överordnad många andra motsättningar. Däremot behöver man inte vara överens om hur vägen dit ser ut. Men man är överens om att den öppna och fria diskussionen och debatten har ett stort värde i sig för vår demokratiska utveckling.

I årsrapporten visar vi upp några axplock av verksamheten från året som gick. Kanske deltog du i något eller så blir du intresserad av att delta i år.

DU GLÖMMER VÄL INTE ATT FÖLJA OSS I SOCIALA MEDIER?

VI HETER FOLK OCH FÖRSVAR ÖVERALLT

MINISTER FÖR EN DAG
Folk och Försvars mesta
utbildning genomförde vi 325
gångar under 2018. Vi är på
gymnasieskolor i nästan hela
landet och har 12 utbildnings-
ledare i Stockholm, Göteborg
och Skåne.

En fiktiv värld med verklighetens utmaningar

Vilka ekonomiska områden ska prioriteras vid en konflikt, går det att bryta mot internationella avtal och vem har rätten till naturresurserna?

Folk och försvars scenariobaserade utbildning i säkerhetspolitik "Minister för en dag", är den verksamhet som under året når flest deltagare. Utbildningen är i huvudsak avsedd att genomföras på gymnasieskolor, men utförs i viss mån även på universitet, högskolor och inom Försvarsmakten. Scenariot utspelar sig under 3,5 timmar och då ska deltagarna som är fördelade på fem fiktiva länder iklä sig rollerna som ministrar och hantera de interna och regionala utmaningar som de ställs inför i den fiktiva Grönahavsregionen.

Syftet är att ge ungdomarna en inblick i vilka säkerhetspolitiska utmaningar som länder runt om i världen står inför och hoppet är

att utbildningen lägger grunden för en säkerhetspolitisk diskussion. Eftersom Folk och försvars vision är att vår säkerhet ska vara hela folkets angelägenhet.

Ländernas förutsättningar i skiljer sig åt i utgångsläget när det kommer till ekonomiska prioriteringar, historia, naturresurstillgångar och etnisk sammansättning. Under spelets gång får dock deltagarna total kontroll över sina respektive länder och har möjligheten att planera och satsa på vilka områden de vill. Dock med vetskapen att deras prioriteringar kan komma att få långtgående och säkerhetspolitiska konsekvenser. Utbildningen ger utrymme åt exempelvis avtalsförhandlingar,

konflikthantering, kapprustningsproblematik, global hälsa och epidemier. Allianser ställs mot länders egenintressen och statens säkerhet vägs mot mänsklig säkerhet. Intressant att se är att aktuella händelser i världspolitiken påverkar deltagarnas agerande.

Exempelvis skedde det under året en ökad användning av tullar som påtryckningsmedel länderna emellan, till följd av det upptrappade handelskriget mellan USA och Kina i form av handelstullar som också drabbat EU och dess medlemsstater. Scenariot är menat att väcka tankar om krisberedskap, försvars- och säkerhetspolitik på ett engagerande och inspirerande sätt.

2018 års Försvars och Säkerhetsakademi sökte svar på frågan om svensk säkerhets riktning i ett osäkert internationellt samfund, så väl som innebörden av totalförsvar i modern kontext och relationen mellan demokrati och säkerhet i polariserade samhällen.

Under fyra dagar våren 2018 samlades unga representanter ur Folk och Försvars medlemsorganisationer för samtal om vilka möjligheter och utmaningar dagens säkerhetspolitiska trender ger oss, både globalt och lokalt.

Genom samtal och diskussion hänger sig maktavare och ledare från de politiska ungdomsförbunden och civilsamhället åt dagens och morgondagens säkerhetspolitiska frågor, tillsammans med varandras samt med experter, myndighetsföreträdare och opinionsbildare. Komplexiteten i frågorna, kombinerat med de många perspektiv som erbjuds i grupp och av program, innebar visserligen flertal svar och alternativ men målar likväl en framtid i tydlig gråskala.

Den säkerhetspolitiska konflikten flytande karaktär, behov och prioriteringar inom säkerhet, utveckling och försvar på nationell och internationell nivå samt upplevelsen av hot och trygghet varvas i dagens samtal, där fokus är svårt att placera när det traditionella

möter det breddade. Men förflyttning av fokus från debatt om innebörden av det säkerhetspolitiska lägets förändring eller icke-förändring, till vad som behövs för anpassning efter dagens förutsättningar löper som en röd tråd genom FOSA:s diskussioner.

Det är således en praktisk ansats som dominerar i utbytet mellan såväl maktavare, ledare och experter som sinsemellan deltagarna själva. Vad ger mest pang för pengarna? Hur ser ett faktiskt civilt försvar ut? Vilka är de juridiska ramarna och vilka parametrar ligger till grund för dagens hotbildsanalys? Vem och hur, men kanske i många fall just, när?

Men även om grundläggande frågor om finansiering av ett modernt nationellt försvar engagerar ligger säkerhetspolitikens stora frågor till grund för akademien. Hur skapar vi fred och säkerhet, för oss och vår omvärld?

De ledare som samlas i akademien representerar säkerhetspolitikens mångfacetterade innehåll och trots

att vi gemensamt överkommit tröskeln om paradigmskiftet och otydligheten i utvecklingen, är lösningarna inte entydiga. Dagens säkerhetspolitiska beslutsfattare och ledare från det unga civilsamhället är införstådda med omvärldens krav och behov – men utfall i form av prioriteringar i politik och samhälle överlåter vi dock till det demokratiska samtalet under 2019 och framåt.

Den svenska försvars- och säkerhetspolitiken beskrivs ofta genom sina förändringar. Invasionsförsvar, insatsförsvar, neutralitet, solidaritetsförklaringar, EU, särintressen och ökade anslag för operativ förmåga. Skiftena i både debatt och praktik har varit många sedan 1990-talet och anpassning efter rådande omvärldsläge, uppfattning om innebörden av säkerhet och den nationella politikens svängningar har i många fall varit de mest dominerande faktorerna.

Under 2018 besökte Försvars och Säkerhetsakademien Polen och dess huvudstad Warszawa för att på

plats ges insikt i vår grannes egna politiska prioriteringar. I kontrast till våra egna vägval framträder under besöket ett land med cementserad och inslagen riktning sedan kalla krigets slut, åtminstone i det försvarspolitiska fältet. Fokus på traditionell militär kapacitet, praktiskt omsatt i en omfattande armé och ett entusiastiskt samarbete med Nato (och kanske främst USA), grundas i en orubblig hotbildsanalys med väderstreck Öster. Inga överraskningar för de representanter ur politik och civilsamhälle som utgör FOSA:s delegation på resan, men likväl en ökad insikt i skapandet av politisk kultur och hur historien lever i dagens debatt och samhälle.

Jämförelserna mellan Sverige och grannländer inom ramen för just tillvaratagande av historien är visserligen inte heller något nytt. Men i Polen presenteras just ett samhälle som i övrigt är polariserat nästan till bristning, men där just den säkerhetspolitiska förankringen i historien utgör konsensus oavsett ideologi eller politisk tillhörighet.

I mötet med tankesmedjor, militär personal, feministiska

opinionsbildare, akademiker och departement beskrivs säkerhetspolitiken och säkerhet i allmänhet som en i många fall gruppskapande aspekt, ett politikområde väl förankrat över organisatoriska och samhällsliga nivåer. I samtalen med våra värdar, som i övrigt betonar polarisering mellan det progressiva och det konservativa som dominerande trend, framstår denna konsensus logisk. Både i hänvisningarna till historien men kanske främst till den allmänna uppfattningen om vad säkerhet innebär.

Försvars och Säkerhetsakademins resor syftar till att möjliggöra för lärande genom utbyte med internationella aktörer, jämförelse och kunskap om andra perspektiv. Genomförståelse för hur andra länder omsatt geografiska, ekonomiska och samhällsliga förutsättningar till behov, prioriteringar och politik ökar vår förmåga till långsiktighet och sakligt beslutsfattande i vårt eget fält. Vad har då FOSA:s delegation lärt sig i Polen och vad kan vi medföra till vår egen diskussion i Sverige? Jo, exempelvis att en stark säkerhetspolitisk relation till USA

inte nödvändigtvis är avhängigt transatlantiska intressen i övrigt och att en obruten försvarspolitisk linje i form av omfattande armé, i modern militärstrategisk kontext, likväl innebär omfattande utmaningar i materiel och logistik. Men i Sverige där diskussionen om folkförankring löpande utgjort en del av debatten kring försvar och samhälle, är nog den mest framträdande lärdomen från Polen att förankring, åtminstone i detta fall, är ett resultat av en bred konsensus rörande innebörden av säkerhet hos såväl stat som individ.

EN AKADEMI FÖR UNGA ENGAGERADE

Sedan 2014 arrangerar Folk och Försvar tillsammans med Försvarsmakten, MSB och Försvarshögskolan Försvars- och Säkerhetsakademien för aktiva och engagerade medlemmar i Folk och Försvars medlemsorganisationer som är mellan 18 och 30 år gamla.

SEMINARIUM: SVERIGES ROLL I FN - ETT ÅR SENARE

2018 satt Sverige tillfälligt i FN:s säkerhetsråd. Vad åstadkom regeringen under Sveriges under första år i New York?

Efter att ha röstats in i FN:s säkerhetsråd med stor marginal satt Sverige under 2017 och 2018 som icke-permanent medlem i säkerhetsrådet. I halvtid, i februari 2018 bjöd Folk och Försvar in till ett seminarium med FN-ambassadören Olof Skoog. Detta för att diskutera det gångna FN-året ur ett säkerhetspolitiskt perspektiv, med fokus på frågor rörande global fred och säkerhet samt Sveriges roll i säkerhetsrådet.

Skoog gav en tungsint bild av omvärldsläget och pekade på att respekten för den humanitära rätten har nått ett bottenläge, särskilt i Jemen. Skoog lyfte även fram hur den svenska delegationen underskattat säkerhetsrådets fokus på Asien

när de gick in och att mycket av diskussionerna handlat om Myanmar, Afghanistan och Nordkorea. Under sin tid i säkerhetsrådet har Sverige enligt Skoog verkat för diplomati framför militära lösningar och tillsammans med Kuwait har de varit ansvariga för det humanitära stödet. Linda Divkovic från FN-förbundet anser att Sverige har gått från tidig varning till tidigt agerande under sin tid i säkerhetsrådet och lyfte fram säkerhetsrådets agerande i Gambia, där FN genom tidiga förebyggande åtgärder kunde förhindra en konflikteskalering.

Arbetet med Kvinnor, fred och säkerhets-agendan lyfte Skoog även fram som en viktig del av Sveriges arbete och Divkovic ansåg att Sverige under sin tid i säkerhetsrådet lyckats ta agendan till en helt ny nivå, där stater faktiskt har börjat ta den på allvar. Divkovic ansåg även att Sverige har varit ansvariga

för att lyfta fram icke traditionella säkerhetshot, som klimatet och svält som konfliktbidragande faktorer. Divkovic gav även beröm till Sverige för att ha varit drivande i att bjuda in civilsamhället i arbetet, både på plats i FN men även lokalt i konflikttrabbade områdena. Dock ansåg Divkovic att Sverige kunde gjort mer när det kom till rohingyas situation i Myanmar. Sofia Arkelsten riksdagsledamot och ledamot i Utrikesutskottet höll med om att Sveriges arbete i säkerhetsrådet varit bra, men ställde sig kritisk till hur kampanjen för att få en plats i säkerhetsrådet gick till och hur förankringen av Sveriges arbete i säkerhetsrådet ser ut i riksdagen.

På frågan vad som krävs för att Sverige ska vara nöjda med sin tid i säkerhetsrådet, svarade Skoog att de kommer vara nöjda när fredsdiplomati med förebyggande åtgärder prioriteras och att respekten för humanitär rätt ökar.

SE VÅRA SEMINARIER DIREKT OCH I EFTERHAND

TITEL: **SVERIGES ROLL I FN - ETT ÅR SENARE**
DATUM: **februari 2018**

MEDVERKANDE:
Andrea Wahlberg, Folk och Försvar (moderator), Olof Skoog, Sveriges FN-ambassadör, Linda Divkovic, handläggare för fred, säkerhet och nedrustning, svenska FN-förbundet och Sofia Arkelsten, riksdagsledamot (M) och ledamot i utrikesutskottet

SEMINARIUM: Om krisen eller kriget kommer: vilka är hotbilderna?

Under totalförsvarsdagen på Öland i september genomförde Folk och Försvar ett seminarium med utgångspunkt i broschyren "Om krisen eller kriget kommer" som MSB skickade ut i maj.

Seminariets fokus låg på att diskutera och lyfta fram vilka hotbilder som Sverige faktiskt står inför idag, något som broschyren inte gick in på.

Annika Elmgart från MSB ansåg att i och med det försämrade säkerhetsläget i vårt närområde har gamla hotbilder gjort sig påminda. Jonas Wikström från Försvarsmakten höll med om detta och lyfte att militära hot från stater nu finns med på säkerhetsagendan ingen och menar att det inte bara är på de icke-militära maktmedel som vi måste fokusera på, även då maktmedel som kan kopplas till hybridkrigsförning blir allt vanligare. Wikström lyfter även fram

den ökade hotbilden från Ryssland, att det finns ett minskat ömsesidigt förtroende mellan länderna och påvisar Rysslands allt tydligare markeringar mot Nato och länder som samarbetar med dem. Det ökade beroendet i samhället lyfts fram som ett hot, däribland beroendet av tekniska system och interdependens mellan länder.

Både Elmgart och Wikström lyfter fram Sveriges nationella säkerhetsstrategi från 2017, där viktiga samhällsfunktioner och potentiella hot sammanställts. Johan Wiktorin försvarspolitisk expert beskrev den nationella säkerhetsstrategin som en katalog av hot och anser att det finns tydliga målsättningar men Wiktorin saknar en tydlig säkerhetsstrategi som tydliggör hur målen ska uppnås, han vill ha ett när, var och hur. Elmgart lyfter även att intensionen med

broshyren i stor utsträckning var att individens riskmedvetenhet och försvarsviljan skulle stärkas, då detta bidrar till en grundläggande robusthet.

PLATS: HAMNEN I STORA RÖR, ÖLAND
DATUM: 29 SEPTEMBER 2018

Deltagare:
Maud Holma von Heijne (moderator)
Annika Elmgart, enhetschef, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Jonas Wikström, ledningsstabens inriktningsavdelning, Försvarsmakte, Johan Wiktorin, ledamot Kungl. krigsvetenskapsakademien

STUDIERESA: JORDANIEN, ISRAEL OCH PALESTINA

I en region som präglas av motsättningar och inte minst kriget i Syrien besökte Folk och Försvar tillsammans med en delegation från Sverige under våren Jordanien, Israel och Palestina.

I mars genomförde Folk och Försvar en studieresa till Jordanien, Palestina och Israel. Anledningen var delvis Sveriges historiska engagemang i Israel-Palestina konflikten och att regionen under de senaste åren drabbats av svåra konflikter och humanitära katastrofer, händelser som direkt eller indirekt påverkar Sverige. Samtidigt som de tre länderna skiljer sig åt drastiskt när det kommer till ekonomi och tillväxt står de alla inför liknande utmaningar när det kommer till exempelvis vattentillgången.

Regionen är av säkerhetspolitiskt intresse i och med den senaste tidens

utveckling. Palestina är ett svårt utgångsläge med stor inrikespolitisk turbulens, ett politiskt system som inte fungerar och där ökad splittring och osäkerhet präglar utvecklingen. Konservativa politiska partier får mer makt i Israel, vilket gjort att yttrandefriheten begränsats. Kontaktytan mellan israeler och palestinier har minskat, vilket bidrar till minskad förståelse för den andres situation.

I och med att Donald Trump tillträdde som president i USA anser fler att fredsprocessen mellan Israel och Palestina hamnat i ett politiskt vakuum. När det kommer till

Jordanien har landet trots sitt utsatta läge lyckats behålla en stabilitet. Dock riskerar det att ske en skiftning i landets maktbalans när grupper med en mer hårdför inställning till Israel får mer inflytande och det riskerar att påverka stabiliteten både i och utanför Jordanien. Samtidigt har landet en väckande ekonomi och dess roll som handelsknytpunkt i regionen har försvagats märkvärt sedan 2010 i och med det ökade antalet konflikter i närområdet.

Under studieresan hade vi förmånen att träffa representanter från myndigheter, tankesmedjor, FN-organ och civilsamhället och de fyllde

alla en viktig funktion i att ge oss en mycket bred inblick i frågor om säkerhet och utveckling i regionen ur en mängd olika perspektiv.

Under resans gång framkom tyvärr en dyster bild av det säkerhetspolitiska läget i regionen, där kriget i Syrien skapat enormt lidande för miljontals, stora flyktingströmmar och instabilitet som påverkar hela regionen. Till exempel har kriget påverkat maktspelet mellan Israel och Iran negativt i och med deras inblandning i konflikten. Vi fick under besöken en inblick i Jordaniens flyktingmottagande och landets anpassningsförmåga och öppenhet,

trots sitt geografiska läge och landets avstannade ekonomiska utveckling.

För att bättre förstå förutsättningarna för global fred och säkerhet är Mellanöstern en viktig region. Resan har ökat deltagarnas kunskap och förståelse för de bakomliggande orsakerna till den säkerhetspolitiska situationen i de besökta länderna och hur de påverkar den större bilden. Efter studieresan har den säkerhetspolitiska situationen på flera sätt eskalerat i de områden vi besökte och den senaste tidens händelseutveckling visar tyvärr att det kommer dröja innan det finns förutsättningar för fred och stabilitet.

FOLK OCH FÖRSVAR STUDIERESOR

Folk och Försvar arrangerar varje år minst en studieresa på våren och en på hösten. Studieresorna har olika målgrupper och syfte. Deltagarna bekostar själva resan som sker till självkostnadspris. Ibland har vi möjlighet att subventionera deltagandet för unga deltagare. Efter resorna sammanställs en reserapport.

RIKSKONFERENSEN 2018: STORT FOKUS PÅ ÖKAD OSÄKERHET

Rikskonferensen 2018 kom att handla mycket om debatten om ord och vilken hotbild som råder mot Sverige och under de tre dagarna i Sälen stod ett försämrat säkerhetsläge i fokus.

Rikskonferensen 2018 samlade nästan 400 deltagare från Folk och Försvars medlemsorganisationer och ett 70-tal talare på Sälen Högsfjällshotell, som så många år tidigare. Bland talarna märktes stats-, utrikes-, försvars- samt justitie- och inrikesministern. Moderaternas nyttillträdde partiledare Ulf Kristersson och Natos generalsekreterare Jens Stoltenberg, tillsammans med ÖB, den vikarierande generaldirektören för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och cheferna för de nordiska säkerhetstjänsterna. Dessutom en lång rad experter, akademiker, och företrädare för civilsamhällesorganisationer och

internationella organisationer. Inte minst deltog försvarsberedningens ledamöter och redogjorde för sitt pågående arbete och det delbetänkande som beredningen lämnade strax före jul 2017. Rapporten "Motståndskraft - inriktningen av totalförsvaret och utformningen av det civila försvaret 2021-2025". En av utgångspunkterna i rapporten och skrivningen att "ett väpnat angrepp mot Sverige kan inte uteslutas" vållade stor debatt och satte fingret på de senaste årens diskussion om det försämrade säkerhetspolitiska omvärldsläget och vilka konsekvenser det har för Sverige.

Under onferensens första dag lanserade även statsminister Stefan Löfven nyheten att en ny myndighet för psykologiskt försvar ska inrättas. På plats fanns även Mikael Odenberg för att ge Kungliga Krigsvetenskapsakademiens syn på uppbyggnaden av ett psykologiskt försvar och slutsatserna från deras arbete med projektet KV21. Flera punkter i programmet berörde informationspåverkan, och i synnerhet otillbörlig påverkan riktad mot de allmänna valen. Flera talare med olika perspektiv belyste vad informationspåverkan innebär, hur det kan användas och hur man skyddar sig mot den vid demokratiska val. MSB, Säpo och Polisen gav sin

bild av hur hotet mot valet ser ut och vad som görs för att bemöta det. Budskapet var att det som hänt i andra länder vid val de senaste åren kan inträffa i Sverige också.

Andra frågor som diskuterades på rikskonferensens scen var terrorismbekämpning. De danska, norska, finska och svenska säkerhetspolischeferna lyfte alla att man står inför samma problem när IS i Mellanöstern trycks tillbaka och deras så kallade kalifat kommer att falla. Även cyberförmågor och hoten mot kritisk infrastruktur genom cyberangrepp var en punkt i programmet.

Rikskonferensen är dock mycket mer än det som händer på scenen. Inte minst de journalister som är på plats utnyttjar de programfria förmiddagarna till att intervjua talare och deltagare och rapporteringen från årets rikskonferens var intensiv. Som vanligt kan allt att som sägs på scenen följas direkt eller i efterhand genom webbsändningar, tillgängliga på Folk och Försvars hemsida. En möjlighet som också trnyttjas av tusentals personer under tiden konferensen pågår och efteråt.

Tillfället för Folk och Försvars medlemsorganisationer att träffa varandra, experter, beslutsfattare och andra är en viktig del av

dagarna i Sälen. Något som också märks i deltagarutvärderingen av rikskonferensen.

RIKSKONFERENS I FJÄLLMILJÖ

Rikskonferensen har arrangerats på Högsfjällshotellet i Sälen sedan 1993. Men att inleda året i fjällmiljö går längre tillbaka än så för organisationen, ända till 1946. Då hölls konferensen i jämtländska Änn.

Rundabordssamtal – för djupare insikt i försvars- och säkerhetspolitik

Hur får vi en ökad insikt i frågor som rör säkerhets- och försvarspolitik?

För Folk och Försvar är en viktig del i vårt arbete att fler åsikter och perspektiv på säkerhet får plats och utmanar våra tidigare uppfattningar. I vår ordinarie verksamhet har vi därför en rad olika forum för att lyfta fram aktuella frågor i seminarier och debatter. I vår utbildningsverksamhet får unga möjlighet att sätta sig in i frågorna genom rollspel och på vår hemsida finns artiklar, analyser och reportage. Men när det gäller att mötas, i ögonhöjd, för att diskutera problem ur flera olika synvinklar är rundabordssamtal ett allt viktigare verktyg.

Under året som gått har organisationen organiserat flera

rundabordssamtal med fokus på kvinnor inom försvars- och säkerhetspolitiken – en fortsättning på Metoo-uppropet från 2017, ett internationellt samarbete med tyska Konrad Adenauer Stiftung som gav unga från Tyskland och Sverige chans att gemensamt diskutera dagens säkerhetsproblem och möjliga lösningar. Under Rikskonferensen i januari arrangerar vi också flera möjligheter för unga deltagare att träffa beslutsfattare och befattningshavare för att diskutera aktuella ämnen och få ställa frågor direkt till makthavarna.

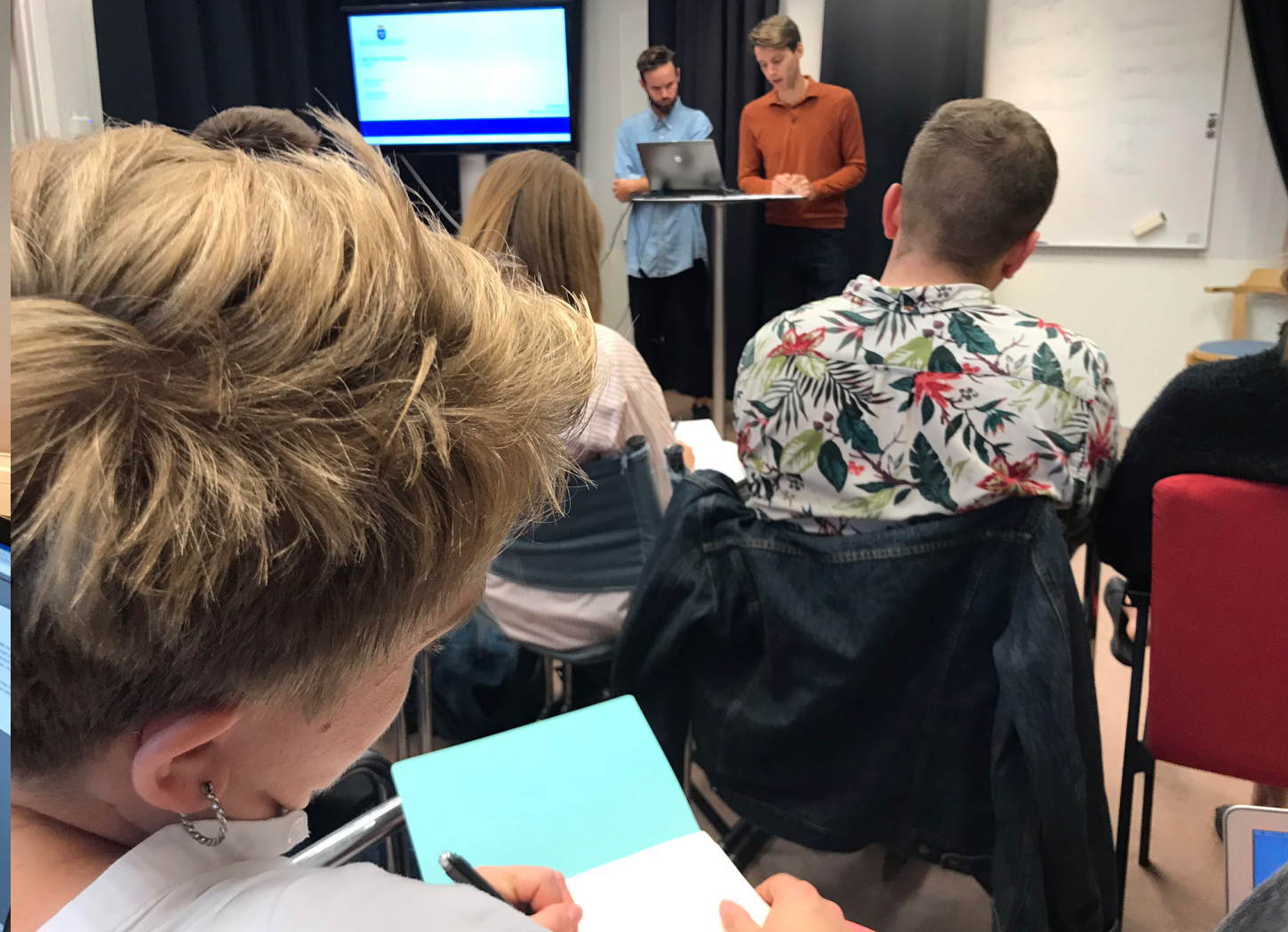
Syftet med rundabordssamtalet är att göra plats för fler perspektiv och fördjupa diskussionen om vad som påverkar vår säkerhet. Vilka är de viktigaste ideologiska skiljelinjerna

vid vissa beslut och vilka praktiska överväganden måste tas hänsyn till när politiken ska bli verklighet?

Samtalet och dialogen sätter också fokus på deltagarna som en positiv kraft och möjliggörare av fred och säkerhet. I samtal finns grunden för fler lösningar och att lyssna men också uttrycka sina behov och intressen är grunden för all fredlig konfliktlösning. Det ger också möjlighet till att bättre förstå sina meningsmotståndares ståndpunkter och utveckla sina egna argument. En debatt och diskussion som bygger på kunskap och förståelse för det komplexa område som är försvar och säkerhet minskar risken för missuppfattningar och felaktiga antaganden. Det är en viktig del av Folk och Försvars informationsuppdrag.

Foto: CAJSA MALMSTRÖM/GÖTEBORGS UNIVERSITET

UTBILDNING: RAPPORTERING OM KRIS OCH KRIG

Under en intensiv dag ska studenterna navigera i ett överflöd av information. En felaktig publicering kan få stora konsekvenser.

Statsministern och överbefälhavaren har kallat till en gemensam presskonferens på fredagsmorgonen och när de öppnar upp för frågor från journalistkåren reser sig en skog av armar. - Fråga till statsministern: innebär det här beslutet att Sverige i praktiken nu är medlemmar i Nato? undrar reportern från Dagens Nyheter, som har fått förmånen att ställa konferensens första fråga.

Statsministern tvekar en sekund innan han svarar att det nu fattade beslutet inte innebär ett svenskt Nato-medlemskap, det handlar om att

utnyttja det avtal om värdlandsstöd som Sverige har med försvarsalliansen sedan 2016.

Så inleds den intensiva övningsdagen i Folk och Försvars övning för journaliststudenter – kallad rapportering om kris och krig. Syftet med övningen är att låta studenterna pröva sina färdigheter i ett mycket intensivt nyhetsförlopp med säkerhetspolitiska spänningar i Östersjön och omfattande parallella kriser i Sverige. Vad är sant och relevant och vad ska rapporteras? Hur värderar olika redaktioner de olika nyheterna i det mycket hän-

delserika scenariot? Hur fungerar arbetet i redaktionen och vem gör vad? Scenariot kombineras med föreläsningar om svensk försvars- och säkerhetspolitik samt hur samhällets krisberedskap är uppbyggd. Syftet med övningen är tudelat. För studenterna blir det ett praktiskt sätt att öva sig i källgranskning, nyhetsvärdering och redaktionellt arbete, samtidigt som de får mer insikt i säkerhets- och försvarspolitik samt frågor som rör samhällets krisberedskap. Tillsammans med ordinarie lärare diskuteras under eftermiddagen det som studenterna producerat under övningen. Ofta vi-

sar utvärderingen på svårigheterna med att rapportera om dramatiska händelseförlopp och på svåra pressetiska dilemman som journalister kan ställas inför vid stora samhällskriser.

Övningen genomförs på journalistutbildningarna på JMG i Göteborg, JMK i Stockholm, Mittuniversitetet i Sundsvall, Södertörns högskola, Lunds universitet och Skurups folkhögskola. Under 2018 genomfördes utbildningen vid nio olika tillfällen. Totalt har närmare 300 journaliststudenter genomfört övningen som en del av sin utbildning under 2018.

FLER UTBILDNINGAR PÅ HÖGSKOLAN

Förutom Rapportering om kris eller krig genomför Folk och Försvar även endagsutbildningarna Kommunikation i kris för studenter i medie- och kommunikationsvetenskap och Politik i kris och krig för studenter i statsvetenskap.

De båda utbildningarna bygger på delar av det scenario som

används i utbildningen för journalister men är inte lika omfattande och anpassade för att passa respektive utbildningsinriktning. Under året genomfördes fyra stycken Kommunikation i kris.

Utbildningarna finansieras av Försvarsmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

VALÅR I VISBY – CYBERSÄKERHET, PÅVERKANS- KAMPANJER OCH FRAMTIDENS FÖRSVARSMAKT

Sommaren 2018 förberedde sig Sverige för en valrörelse och i Almedalen var den politiska temperaturen hög.

Tidigare år har Folk och Försvar varit projektledare för Försvarspolitisk Arena (FPA) men så inte detta år då FPA inte gick av stapeln. Istället arrangerade vi i samarbete med flera andra organisationer tre seminarier och ett mingel samt bevakade ett femtontal av de många aktiviteter som handlade om försvars- och säkerhetspolitik tillsammans med vår medlemsorganisation, Ung Media Sverige.

Seminarieret ”Framtidens försvarsmakt” arrangerade Folk och Försvar tillsammans med Försvarsmakten och det hölls på måndagen den 3 juli, med bland andra överbefälhavare Micael Bydén på scenen. I fokus stod Försvarsmaktens operativa förmåga. ÖB påminde den fullsatta salen i det ombyggda lastutrymmet på M/S Sigrid att operativ förmåga tar tid

att bygga upp, att det krävs stora investeringar och att långsiktighet i den politiska styrningen är central. Johan Wiktorin och Robert Dalsjö från FOI diskuterade finansieringen av försvarsbeslutet 2015 och Dalsjö underströk behovet av mer pengar. Wiktorin menade att Försvarsmakten gjort det den kan med tilldelade resurser men att operativ förmåga inte kan ses i ett vakuum och om den ska öka måste den göra det i förhållande till den förmåga som andra aktörer har. Alla var dock överens om att framtidens försvarsmakt byggs nu och utmaningen att gå från att hantera nedskärningar till att öka förmågan i det militära försvaret är stor och kräver mer resurser. Samtidigt påminde ÖB om att titta på var myndigheten befann sig i inledningen av försvarsbeslutet 2015 och att det är en starkare försvarsmakt idag.

Temat informationspåverkan och motståndskraft mot desinformation var vanligt på Visbys scener under veckan. Tillsammans med Totalförsvarets forskningsinstitut arrangerades på onsdagen 3 juli seminarieret ”Hur skyddar vi valet 2018?”. På scenen stod bl a MSB:s generaldirektör Dan Eliasson som inledde med att konstatera att Sverige vidtagit åtgärder för att förbereda sig på påverkansförsök mot de allmänna valen. Peter Pomerantsev, journalist och författare med särskilt fokus på påverkanskampanjer tog upp exemplet med hur alt-rightrörelsen försökte påverka det tyska valet. Han sade att metoderna var såväl sofistikerade som effektiva och till sin hjälp hade de ryska bot-nätverk och fick global spridning för många av sina kampanjer. Försvaret mot en global kampanj måste också vara globalt

och bättre internationellt samarbete behövs, sade Pomerantsev från scenen.

Det kanske ändå mest väldiskuterade ämnet under årets almedalsvecka var cybersäkerhet och Folk och Försvar bidrog med ett ambitiöst seminarium med rubriken ”Sveriges framtida cyberförsvar”. Med en lång rad kompetenta talare speglades också komplexiteten i frågor som rör cyberförsvar och -säkerhet. Det är många olika aktörer och beroenden som behöver samordnas för att skapa en relevant svensk förmåga på cyberområdet. Men ett av syftena med seminarieret var också att reda ut vad som egentligen menas med cyberförsvar? Och hur ser gränserna ut i cyberrymden? Försvarsminister Peter Hultqvist konstaterade i sin inledning att svenskt välstånd och

säkerhet vilar på digital grund och att digitaliseringen har inneburit stora möjligheter. Problemet är att också sårbarheterna ökar. MSB:s generaldirektör talade om det ”digitala lort-Sverige” och konstaterade att lägstanivån för cybersäkerhet måste höjas. Samtidigt lyftes behovet av kompetensbyggande och utbildningssatsningar av Anni Bölenius, FRA, Pernilla Rönn, Combitech och Anna Djup, FHS. Flera förslag gavs på hur man kan skapa mer attraktiva utbildningar och möjlighet för personer med nyckelkompetenser på cyberområdet att enklare röra sig mellan offentliga och privata arbetsgivare.

Sammanfattningsvis var seminarierna välbesökta men det var många som att en gemensam arena för frågor om försvar och säkerhet behövs.

Framtidens försvarsmakt Datum: 2 juli 2018

Medverkande: ÖB Micael Bydén, Johan Wiktorin, försvarspolitisk expert, Robert Dalsjö, forskningsledare FOI, Anders Lindberg, politisk chefredaktör Aftonbladet, Amanda Wollstad, chefredaktör, Svensk tidskrift

Hur skyddar vi valet 2018? Datum: 3 juli 2018

Medverkande: Dan Eliasson, generaldirektör MSB, Peter Pomerantsev, journalist, författare och tv-producent, Magnus Sahlgren, forskare FOI, Katarina Tracz, chef tankesmedjan Frivärld, Charlotte von Essen, bitr. chef Säpo, Kristina Bergendahl, stf. chef Must, Linda Nordlund, ledarskribent Expressen, Anders Lindberg, politisk chefredaktör Aftonbladet, Eva Burman, chefredaktör Eskilstuna-Kuriren

Sveriges framtida cyberförsvar Datum: 5 juli 2018

Medverkande: Peter Hultqvist, försvarsminister, Dan Eliasson, generaldirektör MSB, Patrik Ahlgren, sektionschef för cyberförsvar i Försvarsmaktens ledningsstab, Åke Holmgren, tf avdelningschef cybersäkerhet och skydd av samhällsviktig verksamhet MSB, Klas Wählberg, VD Teknikföretagen, Marika Ericson, Försvarshögskolan, Pernilla Rönn, Head of division Combitech, Anni Bölenius, informationschef Försvarets Radioanstalt FRA, Anna Djup, Försvarshögskolan, Daniel Bäckström (C), Anders Schröder (Mp), Beatrice Ask (M)

Under hösten släpptes de första avsnitten i Folk och Försvars nya podcastprojekt "Folk och försvars-podden". Formatet är ett sätt för organisationen att utforska och testa nya sätt att förmedla kunskap och olika perspektiv på säkerhet.

Med podcasten hoppas Folk och Försvar kunna nå en större målgrupp och kunna utveckla såväl utbildnings- som programverksamhet. Till skillnad från videoinspelade seminarium är podcasten anpassad för att folk ska ta del av den på distans. Podcasten är precis som all verksamhet avsedd att vara folkbildande och vänder sig till de som har ett intresse och vill fördjupa sig i aktuella händelser och säkerhetspolitiska frågor. Fördelen med formatet är att intervjuer och berättelser kan ta plats på ett annat sätt än under seminarier och föreläsningar.

Den första serien "Sommaren när Sverige brann", behandlar insatserna vid skogsbränderna sommaren 2018 och hur den svenska krisberedskapen stod emot de påfrestningar som de

omfattande skogsbränderna innebar. Har beredskapen rätt kapacitet och utformning?

I avsnitten får de som var med och fattade besluten komma till tals. Hur fungerade egentligen världlandsstödet för de internationella flygplanen och brandmännen? Vad handlade egentligen debatten om de bristande resurserna om? Fungerade implementeringen av ansvarsprincipen?

Tematiseringar och frågeställningar gjordes i en projektgrupp, specifikt ihopsatt för områdena som skulle beröras i serien. Intervjuer genomfördes sedan enskilt med personer som i det här fallet hade varit delaktiga i sommarens insatser på olika nivåer. Därefter klipptes de mest relevanta delarna från intervjuerna ihop och manus skrevs till en berättarröst för att kunna förse lyssnarna med mer grundläggande kunskap om ämnet, i denna serie låg i huvudsak fokus på utformning av svensk krisberedskap och de principer som den bygger på.

SOMMAREN NÄR SVERIGE BRANN

Den första serien i Folk och Försvar-podden består av tre avsnitt och intervjuer med bland andra Johan Szymanski från räddningstjänsten i Dalarna, Jakob Wernerman på MSB, Anders Persson på Försvarsmakten och Ylva Jonsson Strömberg på Svenska Röda Korset om deras roll under sommarens bränder.

Du kan lyssna där poddar finns eller på www.folkochforsvar.se.

#SAMTALMED DAN ELIASSON

I #Samtalmed intervjuas intressanta profiler om deras syn på försvars-, säkerhets- och utrikespolitik. Folk och Försvar arrangerar samtalen tillsammans med Försvarshögskolans studentkår och de spelas in inför en livepublik och sänds direkt till dem som vill följa på webben. Under året har de även gjorts tillgängliga som podd.

Under hösten genomfördes ett #samtalmed Dan Eliasson, då relativt nybliven generaldirektör för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, angående den svenska krisberedskapen. Lärdomar från sommarens insatser vid skogsbränderna och hur valrörelser ska skyddas från påverkanskampanjer diskuterades. Eliasson lyfte att en positiv konsekvens av sommarens insatser var att det nu blev tydligt att internationella hjälpresurser är en integrerad del av Sveriges krisberedskapssystem. Lika gärna som att vi kan ge hjälp när andra behöver den kan vi också få hjälp när vi har behov av den.

En svår frågeställning som kommer behöva utvärderas enligt Eliasson är var fokus ska läggas när nu resurser tillförs och förmågor skapas. Ska staten koncentrera sig på central nivå eller regional nivå genom länsstyrelserna?

För att kunna skapa ett intresse för krishantering hos tjänstemannakåren på regional nivå bedömde Eliasson att man behöver tala om de konkreta hoten som folk kan relatera till som sjukdomsspridning och elavbrotthoten för att satsningar på krisberedskapen ska kännas relevanta.

För att kunna bygga upp en robust krishantering och därmed även grunden för totalförsvaret, anser Eliasson att MSB tillsammans med Försvarsmakten behöver verka för att skapa ekosystem inom de samhällskritiska områdena. Att det ska införas en ny myndighet som är krisledande tror han inte på och menar att idén är svår att genomföra rent konstitutionellt men även att den

är förlegad utifrån hur samverkan och ledning mellan olika organisationer i samhället fungerar idag. Till exempel genom att väldigt mycket samhällsviktig verksamhet utförs av näringslivet och privata företag.

När det kom till påverkanskampanjer informerade Eliasson hur man under valrörelsen 2018 arbetade med att informera om hur påverkanskampanjer kan se ut och att det är en verksamhet som MSB kommer att fortsätta med.

#UNGSÄK

Samtal med är en del av #ungsäk, ett nätverk för organisationer och individer med ett intresse för frågor som rör vår gemensamma säkerhet.

Nätverket ska präglas av verksamhet som ska ge unga chansen till att öka sina kunskaper, lära känna andra och lägga grunden för ett professionellt nätverk och framtida karriär.

HÅLL KONTAKTEN MED FOLK OCH FÖRSVAR

DET ÄR VI PÅ KANSLIET SOM SVARAR

På kansliet

Lilla Nygatan 14
Box 2284
103 17 Stockholm

På e-post

✉ Inbjudningar och nyhetsbrev

Prenumerera på inbjudningar och nyhetsbrev från oss genom att anmäla dig på vår hemsida.

✉ info@folkochforsvar.se

På webben och sociala medier

🏠 folkochforsvar.se

📺 [folkochforsvar](https://www.facebook.com/folkochforsvar)

Maud Holma von Heijne
Generalsekreterare

070-678 92 92
maud.vonheijne@folkochforsvar.se

Rebecka André
Utbildningsansvarig

070-090 40 66
rebecka.andre@folkochforsvar.se

Maja Johnsson
Kommunikatör

070-090 88 61
maja.johnsson@folkochforsvar.se

Mårten Malmberg
Programansvarig

070-090 88 61
marten.malmberg@folkochforsvar.se

Victor Canvert
Stabschef

070-090 88 61
victor.canvert@folkochforsvar.se

David Bruhn
Programansvarig försvarspolitik

073-673 71 37
avid.bruhn@folkochforsvar.se

Elin Lilijenblad
Utbildningsansvarig

076-812 53 84
elin.lilijenblad@folkochforsvar.se

Andrea Wahlberg
Programansvarig

073-746 44 30
andrea.wahlberg@folkochforsvar.se

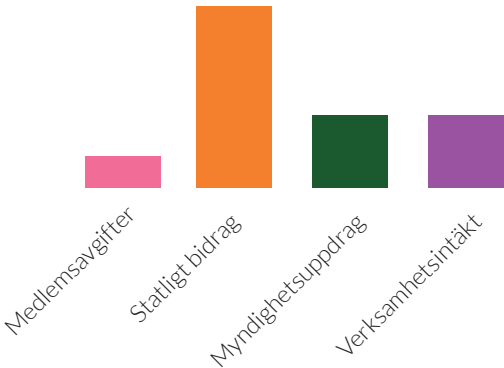
VERKSAMHETSÅRET 2018

FOLK OCH FÖRSVAR

Så ser det ut i siffror

- 11 miljoner SEK per år och ger
- 8 anställda och 12 utbildare,
- 388 aktiviteter,
- 11 400 besökare/deltagare, varav
- 9 000 är yngre än 25 år, och
- 42 000 digitala besökare på vår hemsida

Så får vi våra intäkter

Detta har vi gjort under året

KONFERENSER	2 st
Rikskonferensen	
Nordisk konferens	
SEMINARIER	28 st
STUDIERESOR	1 st
Jordanien, Israel och Palestina	
UTBILDNING PÅ UNIVERSITET OCH HÖGSKOLOR	13 st
Rapportering om kris och krig	
Kommunikation i kris	
SÄRSKILD VERKSAMHET FÖR UNGA	19 st
Samtal med: intervjuserie på webben	
Exklusiva samtal	
Seminarier	
Studieresa till Warszawa, Polen	
UTBILDNING I GYMNASIESKOLAN	325 st
Minister för en dag	

Styrelsen har under verksamhetsåret bestått av

ORDFÖRANDE	Göran Arrius	Saco
VICE ORDFÖRANDE	Olof Erixon	Svenskt Näringsliv
ÖVRIGA LEDAMÖTER	Lena Åsheim	Lantbrukarnas Riksförbund
	Maria Billing	Advokatsamfundet
	Torbjörn Bredin	Tjänstemännens Centralorganisation
	Ingela Edlund	Landsorganisationen i Sverige
	Hanna Cederin	Ung Vänster
	Ann-Sofie Eriksson	Sveriges Kommuner och Landsting
	Aria Nakhaei	Utrikespolitiska Förbundet
	Klas Wåhlberg	Teknikföretagen
	Malin Dreifaldt	Frivilliga Försvarsorganisationernas Samarbetskommitte
	Simon Johansson	Moderata Ungdomsförbundet
	Ylva Jonsson Strömberg	Svenska Röda korset
	Dennis Gyllensporre	av Försvarsmakten föreslagen representant
	Svante Werger	av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap föreslagen representant

VÅRA MEDLEMMAR

VERKSAMHETSÅRET 2018

Att vara medlem i Folk och Försvar innebär att stödja fred, frihet och demokrati.

Våra 96 medlemsorganisationer markerar genom sitt medlemskap betydelsen av att frågor som rör säkerhetspolitik, försvarspolitik och samhällets säkerhet finns på agendan för offentlig debatt.

Advokatsamfundet
Allmänna Försvarsföreningen
Bilkåren
Brandmännens Riksförbund
Brandskyddsföreningen Sverige
Centerkvinnorna
Centerpartiets Ungdomsförbund
Centerstudenter
Civilekonomerna
Europeiska Ungdomsparlamentet
Sverige
Fackförbundet ST
Flygvapenfrivilligas Riksförbund
Folksam
Fria moderata studentförbundet
Frivilliga Automobilkårens Riks-
förbund
Frivilliga Flygkåren
Frivilliga Motorcykelkårens Riks-
förbund
Frivilliga Radioorganisationen
Föreningen Lärare i Samhällskunskap
Föreningen Rymdforum i Sverige
Föreningen Svenskt Flyg
Försvarets Personaltjänstförbund
Försvarsförbundet
Grön Ungdom
Gröna Studenter
Hela Sverige ska leva
Insatsingenjörernas Riksförbund
Invidzonen
Jusek
Kooperativa Förbundet
Kristdemokratiska Studentförbundet
Kristdemokratiska Ungdomsförbundet
Kungliga Krigsvetenskapsakademien

Kungliga Örlogsmannasällskapet
Landsorganisationen i Sverige
Landsrådet för Sveriges Ungdoms-
organisationer
Lantbrukarnas Riksförbund
Liberala Ungdomsförbundet
Livsmedelshandlarna
Moderata Ungdomsförbundet
Naturvetarna
Officersförbundet
Polisförbundet
Reservofficerarna
Riksförbundet Sveriges Lottakårer
Rikshemvärnsrådet
Rädda Barnen
Samarbetsorgan för etniska organisa-
tioner i Sverige
Scouterna
SEKO
Sjövärnskårens Riksförbund
S-kvinnor
SME-D
Socialdemokratiska Studentförbundet
Stöldskyddsföreningen
Swedish Association of Civil Security
Svensk Handel
Svensk Soldat
Svenska Atlantkommitten
Svenska Bankföreningen
Svenska Blå Stjärnan
Svenska Brukshundklubben
Svenska Dynamiska Sportskytte-
förbundet
Svenska Fallskärmsförbundet
Svenska Flottans Reservofficers-
förbund

Svenska FN-förbundet
Svenska Försvarsutbildnings-
förbundet
Svenska Kyrkan
Svenska Läkare mot Kärnvapen
Svenska Pistolskytteförbundet
Svenska Röda Korset
Svenska Soldathemsförbundet
Svenskt Näringsliv
Sveriges Akademikers Central-
organisation
Sveriges Civilförsvarsförbund
Sveriges Farmaceuter
Sveriges Ingenjörer
Sveriges Kommuner och Landsting
Sveriges Läkarförbund
Sveriges Militära Kamratföreningars
Riksförbund
Sveriges Psykologförbund
Sveriges Reservofficerare (SVEROF)
Sveriges Socialdemokratiska
Ungdomsförbund
Sveriges Veteranförbund Freds-
baskarna
Säkerhets- och försvarsföretagen
Säkerhetsbranschen
Säkerhetsföretagen
Teknikföretagen
Tjänstemännens Centralorganisation
Tull-Kust
Ung Media
Ung Pirat
Ung Vänster
Unionen
Utrikespolitiska förbundet
Utrikespolitiska Institutet

Folk och Försvars vision är att skapa insikt i vad som påverkar fred och frihet för oss alla i vår omvärld.
Vi ska vara en öppen arena där säkerhets- och försvarspolitik utvecklas och berör, och nya idéer prövas.
Hos oss möts olika människor och olika åsikter.